D·N
1/6 1947

Varuknapphet och rysskredit

Atmistone ett stort specialavtal inom det ryska kreditavtalets ram har nu kommit till stånd. Asea i Västerås har förbundit sig att till Ryssland leverera kraftverk, motorer och andra maskiner för sextio miljoner kronor, detta under förutsättning att arbetskrafts- och materialfrågorna ordnas. Det innebär att Asea för avtalets fullgörande måste räkna med eller redan erhållit stöd av regeringen för anskaffande av arbetskraft och uppförande av erforderliga byggnader. En del av de från Italien importerade arbetarna kommer att dirigeras till Asea, och företaget har igångsatt en omfattande byggnadsverksamhet efter regeringens tillstånd.

Samtidigt meddelas att en stark minskning av byggnadsverksamheten i allmänhet överväges av regeringen. Särskilt är det avsikten att begränsa byggnadstillståndm i vad det gäller landsbygden, trots att det byggande varom här är fråga till stor del avser reparationer och nyanläggningar som är nödvändiga för att man skall uppnå förkrigstidens standard. Men inskränkningar skall — betonar Morgon-Tidningen — genomföras även på andra områden. Skilunda skall skolor, sjukhus och andra samhällsnyttiga inrättningar inte få bygges i samma utsträckning som förut, trots att behovet på senare tid ökat.

Dessa uppgifter är märkliga med tanke på den debatt som fördes före det ryska avtalets avslutande. För det första visar de oriktigheten i dåvarande handelsministerns påstående att de svenska företagen kunde bära den tillänkta belastningen utan större svårigheter; detta påstående bestyrktes då av regeringspressen, och de tidningar som betvivlade dess riktighet förklarades fara med osanning. Nu är saken klar, det är uppenbart att avtalet fördes i land under falska förutsättningar — och regeringspressen tiger. För det andra klargöres att den svenska levnadsstandarden måste beskäras på grund av de väldiga, på kredit gjorda leveranserna till Ryssland. Detta är i och för sig självklart, men det förnekades på hösten 1946 av socialdemokratina talesmän. Nu är läget klart även på den punkten. Sverige får underlåta att bygga bostäder åt jordbruksarbetare redan planlagda, erkänt behövliga sjukhus och skolor, samtidigt som omfattande byggnadstillstånd måste beviljas för att möjliggöra leveranser till Ryssland. Samhandet är obestridligt. Om vi icke levererade så mycket till Ryssland, fingo vi öka vår egen konsumtion. Inför dessa fakta går det inte att falla tillbaka på allmänna fraser om avtalets ringa betydelse — regeringspressens tystnad är starkt motiverad.

Situationen har emellertid blivit ännu sämre än man antog för ett halvt eller ett år sedan. Det väldiga svenska importöverskottet har lett till nya importförbud och importregleringar. En förbättring eller riktigare en stabilisering på rimlig bas kan inte uppnås annat än genom ökning av den betalda svenska exporten och en stark minskning av införseln. I båda dessa punkter verkar det ryska avtalet i högsta grad skadligt. Vi tvingas att sända varor till Ryssland på kredit i stället för att sälja dem på annat håll mot kontant betalning, och härigenom medför avtalet en indirekt försämring av det svenska valutaläget. I vissa fall uppkommer därjämte en mera direkt försämring. En del svenska produkter som skall sändas till Ryssland måste kompletteras med materiel som inköps i andra länder. Vi får alltså använda en del av vår ansträngda valuta, en del av våra importmöjligheter för att anskaffa varor för vidarebefordran till Ryssland på kredit. Det är svårt att tänka sig en mera orimlig situation — när samtidigt svenskarna måste avstå från nödvändighetsvaror för att inte vårt handelsläge skall bli ännu sämre.

Det ryska avtalets resultat är alltså för närvarande följande. Vissa svenska industrier måste under statlig medverkan anställa sig till till betskraft och det material som kreditleveranserna kräver. Byggnadsverksamhet på områden där behovet är trängande — bland annat bostäder, sjukhus och skolor — måste starkt inskränkas på grund av att Ryssland har förstegot då det gäller lönsamheten av den svenska produktionen. Exporten till andra länder som betalar kontant eller med varor måste under ett årede av svårigheter för den svenska valutan och den svenska handeln inskränkas till förmån för export till Ryssland på kredit. Och vi måste rent av nu vända något av vår försvagade möjlighet till införsel för att utomlands köpa sådant som vi behöver för att sända de utlovade varorna till Ryssland. Det är inte underligt att regeringen och regeringspressen tigor med de utlovade varorna till Ryssland. Det är inte underligt att regeringen och regeringspressen tigor med avtalets ringa betydelse — regeringspressens tystnad är starkt motiverad.

Situationen har emellertid blivit ännu sämre än man antog för ett halvt eller ett år sedan. Det väldiga svenska importöverskottet har lett till nya importförbud och importregleringar. En förbättring eller riktigare en stabilisering på rimlig bas kan inte uppnås annat än genom ökning av den betalda svenska exporten och en stark minskning av införseln. I båda dessa punkter verkar det ryska avtalet i högsta grad skadligt. Vi tvingas att sända varor till Ryssland på kredit i stället för att sälja dem på annat håll mot kontant betalning, och härigenom medför avtalet en indirekt försämring av det svenska valutaläget. I vissa fall uppkommer därjämte en mera direkt försämring. En del svenska produkter som skall sändas till Ryssland måste kompletteras med materiel som inköps i andra länder. Vi får alltså använda en del av vår ansträngda valuta, en del av våra importmöjligheter för att anskaffa varor för vidarebefordran till Ryssland på kredit. Det är svårt att tänka sig en mera orimlig situation — när samtidigt svenskarna måste avstå från nödvändighetsvaror för att inte vårt handelsläge skall bli ännu sämre.

Det ryska avtalets resultat är alltså för närvarande följande. Vissa svenska industrier måste under statlig medverkan anställa sig till till betskraft och det material som kreditleveranserna kräver. Byggnadsverksamhet på områden där behovet är trängande — bland annat bostäder, sjukhus och skolor — måste starkt inskränkas på grund av att Ryssland har förstegot då det gäller lönsamheten av den svenska produktionen. Exporten till andra länder som betalar kontant eller med varor måste under ett årede av svårigheter för den svenska valutan och den svenska handeln inskränkas till förmån för export till Ryssland på kredit. Och vi måste rent av nu vända något av vår försvagade möjlighet till införsel för att utomlands köpa sådant som vi behöver för att sända de utlovade varorna till Ryssland. Det är inte underligt att regeringen och regeringspressen tigor med avtalets ringa betydelse — regeringspressens tystnad är starkt motiverad.

Sveriges representation vid FN-mötet

i september i år är betydligt starkare än de delegationer som vi brukade sända till Nationernas förbunds generalförsamlingar i Genève. Utrikesministern är traditionellt delegationens chef, men åtföljs denna gång av en sina kolleger, handelsministern Gjöres. Washingtonministern Herman Eriksson intar den plats i delegationen som vid folkförbundets sammanhäder innehades av det svenska sändebudet i Bern, men vid hans sida ställs ytterligare två diplomatiska representanter: Sveriges permanenta ombud vid FN, envoyén Hägglöf, och sändebudet i Moskva, envoyén Sohlman. Hr Sohlman torde i likhet med sina kolleger i den ryska huvudstaden känna behov av att då och då skaffa sig en orientering över det internationella läget från något friare utsiktspunkter än de som står till buds i Moskva, och därvid bör generalförsamlingen i Lake Success erbjuda goda möjligheter. Men därutöver har han tydligen den viktiga uppgiften att tjänstgöra som förbindelselkrt mellan den svenska delegationen och de svårtillgängliga och inte alltid vänligt sinnade hotteri från språket — lättbegripliga ryssarna. Att innesluta honom i delegationen måste betecknas som ett gott uppslag. En välkommen utbyggnad av vår representation är också LO:s andre vice ordförande.

Den rekordlåga räntan har för socialdemokraterna

blivit något av en helgedom, en sorts högre visdom, som det är ett brott att tvivla på, i synnerhet om tvivlet tar sig uttryck i handling. Denna ekonomiska religion yttrar sig i Morgon-Tidningen i ett angrepp på kyrkofullmäktige i Storkyrkoförsamlingen, vilka nyligen sålt statspapper för 450 000 kronor som utgjorde fondmedel för att hålla pengarna likvida till de mera givande placeringsmöjligheter som kunde väntas om den pågående rundabordskonferensen ledde till uppstramning av penningpolitiken. Fullmäktiges handlingssätt har naturligtvis företsavits av tänkan att likvera de medel de har att förvalta så förmånligt som möjligt. De har också gjort en riktig affärsbedömning under förutsättning att landets finansvisen leides normalt och med hänsyn till ekonomiska krav på sundhet, något som de kunde räkna med på kapitalmarknaden och den nuvarande låga obligationsräntan under den tid fullmäktige håller pengarna likvida. Den räkna kan tas i ett läge då man tycker sig skönja en ljusning i räntelägret i den meningen att en affärsmässig sanering till stånd tvingar sig fram efter den långvariga politiska förslappningen av valutavärden.

Kartverket har från 1 juni utnämnt till ordinarie statskartografer i lönegrad A 25 st. o. statskartografaspiranter i lönegrad A 23 st. G. V. vm Sydow. Till ordinarie rättbitråde i A 4 har konstituerats e. o. rättbiträdet Thea Magnussen.

Läkemedelsutredningen. Civilekonom Nils V. Wittboh, Stockholm, har varu biträdande sekreterare hos läkemedelsutredningen.

— Hälso- och särklassjärarutredningen får förlängs sina sammanträden till Strömstad under fjorton dagar i augusti och alkoholistvårdsutredningen till Torekov 4—9 augusti.

Riksmuseet. Till befattningen som professor och föreståndare för Riksmuseets mineralogiska avdelning förestår Vetenskapsakademin biträdande lärarer vid Stockholms högskola fil. lic. Evans Wickman.

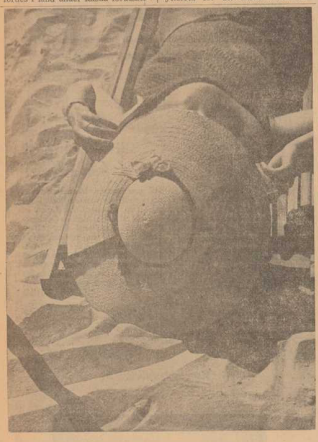

Semester....

Ni vill naturligtvis ha Dagens Nyheter även på sommarnöjet eller under semestern, och den saken är lätt ordnad — kom bara ihåg:

Skriv i god tid till DN och meddela Er sommaradress!

I likhet med övriga morgontidningar i Stockholm kan nämligen Dagens Nyheter *icke* mottaga anmälan om adressförändring *per telefon* utan endast skriftligen, varvid anmälan måste vara tidningen till handa.

senast 3 vardagar i förväg

för att Ni skall få tidningen till landet från och med önskad dag. Bor Ni i landsorten och får tidningen genom posten torde Ni i god tid anmäla adressförändringen på närmaste postanstalt.

Och sedan kan Ni vänta en trevlig semester med

DAGENS NYHETER

Sveriges största dagliga tidning

PRESSGRÄNNAR

Några av den ryska propagandans karaktäristiska kännetecken diskuteras i tidskriften Time and Tide. Det sägs ofta som uttryck för vissa inslag i denpropagandan att den internationella sett inte bör tas på allvar, eftersom den i själva verket är riktad till ryska folket. Om andra nationer lyssnar och tar åt sig, är det skada, men de ryska ledarna tar risken av obehag under förutsättningen att de ändå kasserar de nettovinsten. Ryslands enaidiga fiender av segerdagen kan otvivelaktigt förklaras på sådant sätt:

Av hänsyn till den omedelbara framtiden var det nödvändigt att förklara det närmast förgångna och framställa kriget såsom en rysk seger över dödsfienden, vilken trots halvhjärtade allierade. Vid årsskiftningen att de ändå lyckades besegra och vetta att de bröt Hitlers makt utan någon hjälp och att de väsentligaste i stället för att lämna något bistånd försökte hindra Sovjet. Churchill, vars dramatiska tal 1941 om England allena med Ryssland aldeles glömts bort, beskrevs till exempel såsom ett beskänd motståndare till andrafronten, som endast blev omvänd till tanken på en andrafront därför att engelsmän och amerikaner i sin egenskap av egoistiska kapitalister inte kunde tillåta en rent marxistisk seger på tysk mark. Innebörden av detta påstående är att vapenfreden 1944 i själva verket inte skulle varit avsedd att tillintetgöra Hitler, utan astes i *gång för att* förekomma Ryssland — en antydan som anses nödvändig för att hålla den ryska folket på den rätta vägen. Folk i andra länder borde egentligen inte ha hört allt detta, men uppseendeväckande nog viktiga inslag *Hitler för att* hindra den från att lyssna, och förfalskningen av handelsflygpost tvingades över hela världen för att sedan pliktskyldigtsa återges av alla ryska agenter i de icke-marxistiska länderna.

När hänsyn tas till faktum hur fullständigt den ryska propagandan har lyckats vinna gehör för den stalinistiska versionen av den ryska revolutionen måste utalkterna att vinna tillträ för denna nya förfalskning anses så stora att de inte kan ignoreras. Det är på tiden att västern upplyser ryssarna och sina egna ryssvänner om några otrolmliga fakta:

För det första: Ryssland stod aldrig ensamt i kriget. För det andra alog Sovjet inte nre i den första kampanjen, endast genom att det fanns andra fronter. För det tredje var den andra kampanjen på östfronten en rysk succes enbart därför att de andra fronterna stärktes och Sovjet fick direkt hjälp. För det fjärde var det endast leveranser av transportmedel värter ifrån, som gjorde att ryssarnas tredje kampanj blev framgångsrik. En femte fakta är att ryssarna, trots hjälp av invasionen väster ifrån, aldrig förhindrade en effektiv tysk koncentration på östfronten, vac så uttryckande att de endast kunde ryska fram till Elbe när Tyskland fått samman. Först och sist bör det framhållas att uppslovet med andrafrontens igångsättande troligen berodde på katastrofrena under år 1940, då Ryssland var Hitlers trogna allierade.

Det är verkligen på tiden — heter det till slut — att legenden om Rysslands owvhrutna kamp mot fascismen kastas på samma skräphög som sagan om Sovjets ensamma strid och oövlade seger. Vi behöver inte vänta oss någon tacksamhet och kommer inte att få fram sanningen, men om vi måste nöja oss med rättelser, bör vi rätta så ofta och så eftertryckligt som vi kan.

Bland gymnasielärarna har uppstått en svvande ene över den nästan fullständiga tystnad som sedan några år tillbaka omger gymnasiefrågan. Denna tystnad har sin förklaring bl. a. i att 1940 års skolutredning sedan över ett år har koncentrerat sitt arbete just på gymnasiefrågan och att man därför har velat avvakta dess arbetsresultat innan problemet togs upp till förnyad debatt. Men nu frågar Tidning för Sveriges lärowerk har det skall kunna bli möjligt att på ett tillfredsställande sätt — någon grundlighet kan det ju inte bli tal om — diskutera gymnasiets problem innan 1946 års skolkommission framlägger sitt betänkande och riksdagen går att fatta ställning:

Riktigt ett uttalande av statsrådet Weijne hade skolkommissionen ännu i början av maj blott tämligen flyktigt behandlat gymnasiefrågan. Vad lärowerksärarna själva beträffar kommer diskussionen av betänkandet att kunnigt större först och främst av studentexamen och det allmänna skolavslutningsarbetet, därefter av sommarkurserna, då lärarna möjligheter till din kussion sinsemellan är starkt beskurna. Men just en sådan förhandlingsdiskussion från expertiesna sida borde vara av särskilt stort värde för skolkommissionen, innan den slutgiltigt avfattar sitt förslag till en ny utformning av gymnasiet.

Under sådana förhållanden blir det naturligt att uppställa frågan, om det verkligen är absolut nödvändigt att redan nu, i sammanhang med förslaget om enhetsskolan, framlägga även ett förslag till organisation av gymnasiet ... Anskiling skulle så att vinna även med sådana dereferenter, vilka skulle få tillfälle att verka under den tid som åtgår för att skapa ett nytt gymnasium, i högsta möjliga grad anpassat efter det tidi behov och alltså ändamålsenligt i detta ords egentliga mening.

Ett uppskjutande av riksdagsbeslutet med något år — och det borde ju vara det grundligt genomdebatterade av frågan — kan inte under några förhållanden tänkas medföra någonsdana olägenheter att de skulle motiverva en forceerad lösning av gymnasiefrågans problem. Fördelarna med ett sådant uppskov skulle däremot otvivelaktigt vara betydande:

En frågs som rör hela folket skall lösas på grundval av en offentlig debatt, där vital expertiesns som bekännarna synpunkter ha fått framföras och brottas med varandra... Diskussionen bör, om den skall göra verklig nytta, komma före beslutet, inte efter det. Dess bättre tycks det finnas anledning att hoppas, att så också kommer att bli förhållandet.

Det låter ju lovande.

Ivar Lo-Johansson har specialiserat sig på "idrottens förträmmande inflytande" — redan för tio, femton år sedan — och nu har han i Aftonbladet (3) sökt överträffa tidigare prestationer. Se på detta höjdhopp:

Jag hör inte till dem som skulle komma på tanken att förklara idrotten, även om den tjänstgör som sexualavledare, vilket den bevisligen gör, utan avser endast att visa på den möjlighet som ligger bakom den. Jag menar heller inte att vår ungdom som är så intensivt, sadistisk, homosexuell, vilket det anart nog kommer att bevisa i idrottspressen att jag har sagt, utan vill tyda en åskådarmentalitet som till sin innersta natur är passivt potent. Framför allt vill jag inte skapa en ny sexualskräck.

Är ersättningsmedel för en normal drift över huvud taget någonsin lyckliggörande? Är genuint lycklig i vår ungdomliga, verkligt idrottsintresserade, idrottspublikten förlängre genom idrotten en infantil period? Den människa som har lagts infantilismen med sig upp i mannaåldern. Hänvisad till enbart åskådarupplevelse i stället för det aktiva deltagandets ljusnter mentalitetens en djup tragik. Den är hänvisad till att betrakta vad andra kan, prestera, utan att göra det själv, varför den själv i djupet är tragisk.

Det var längesen man läste något så djupsinnigt i den gamla Freudianska genren.

Skall något effektivt göras för att hejda inflationen, så måste det bli åtgärder som i och för sig inte är populära — det är enligt Ostgötta Correspondentens (h) åsikt uppenbart. Man har att räkna med en del missnöje bland folket, även om det för var och en som vill förstå, aldrig så tydligt kan klargöras att de tillfälliga åtstramningar som åliggs medborgarna på något längre sikt är till nytta för alla.

Inom vårt politiska liv är man mycket angelägen om popularitetens hos folket, och de partier — man torde inte behöva nämna vilka de är — som särskilt förefinnas friar till massorna gjuser är ofta beredda att göra högst betänkliga offer för denna i längden inte sällan ganska tvivelaktiga tilfgång.

Professor Torsten Gårdlund, på sin tid redaktör för den socialdemokratiska Tiden, träffar förmodligen rätt, när han i en artikel i Vecko-Journalen säger: "Ett politiskt parti, som nu föreslog återhållsamhet i de ekonomiska intressernas inkomstanspråk, skulle skatter och ökade insatser, skulle vinna gott anseende och förlora 1948 års val." Situationen är som sagt besvärlig. Även politiska partier vill gärna ha gott samvete — men de vill också vinna valen.

Tänk om det ändå skulle visa sig möjligt att vinna valen med gott samvete. Folkpartiet bör göra försöket — eller också förlora.

OFFICIELLT

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har förordnat byrådirektör Ragnar Trygg bland att med vikariatsrätt uppehålla en befattning som byrådirektör i A 24 på styrelsens konstruktionsbyrå.

Ingenjörer vid styrelsens förutvarande nedre norra hamnarbetsdistrikt, Axel Ericson, har antagits till ingenjör i lg 21 vid vägförvaltningen i Västernorrlands län, och ingenjörsassistent Torsten Lidgren till ingenjör i Ro 17 vid vägförvaltningen i Norrbottens län.

Skolöverstyrelsen. Folkskoleinspektör Martin Lunder i Lindesberg skall till 15 juni uppehålla en undervisningsråsbon förrättat.

Armén. Civilingenjör Sven Evert Svensson, Ystad, har förordnats till arméförvaltningen vid styrelsens förutvarande nedre norra hamnarbetsdistrikt, Axel Ericson, har antagits till ingenjör i A 24 på styrelsens konstruktionsbyrå.

— Leg. läkaren S. O. Quist har förordnats att från 1 juli under tre år vara amanuens vid Serafimerlasarettets kirurgiska avdelning.

— Leg. läkaren Olle Sallin är under tre år andre underläkare vid Uranäs kuranstalt.

— Leg. läkaren Andera Thellman har förordnats att från 1 juli under tre år tjänstgöra som andre underläkare vid Kalmar lasaretts kirurgiska avdelning.

— Leg. läkaren G. Vallentin har förordnats till förste underläkare vid vanföreanstalten i Hälsingborg.

— Leg. läkaren R. Schlaug skall under tre år tjänstgöra som andre underläkare vid Malmö allmänna sjukhus lungklinik.

— Provinsialläkare G. Danielsson, Edsbyn, har återkallat sin ansökan till provinsialläkartjänsten i Kristinehamns distrikt.

Postverket. Första byråsekreteraren P. Åhsberg har överlåtgare postrelseren beslutt att förenla första byråsekreterarens P. Nylund till byrådirektör på styrelsens första byrå, trafikavdelningen.

Universiteten. Sektionschefen hos framodelskommissionen greve Rikln Trolle styr föreslås av universitetskanslern att som biträdande lärare i ryska hålla två kurser i ryska skrivr- och översättningsövningar vid Uppsala universitet även under nästa läsår. Humanistiska sektionen meddelar att det fortfarande visst sig omöjligt att få någon som är lämplig för denna befattningen som universitetslektor i ryska.

— Humanistiska sektionen har beslutat hemställa hos universitetskanslern om docentur i estniska vid Lunds universitet för Nore professorn i filosofi vid Åbo akademi Hans Ruin.

Läroverken. Till e. o. adjunkter vid de allmänna läroverken har skolöverstyrelsen antagit: fil. mag. Tore Schnquist med tjänstgöring vid Nya elementar- och Södra läroverken i Stockholm Gull, vid Hässleholms läroverk, fil. mag. Sven Ingemar Gunne vid Karlskrona läroverk, fil. mag. B. G. F. Holstein vid Norrköpings läroverk, fil. mag. G. H. Lennart vid Södertälje läroverk och fil. mag. K. H. Olsson vid läroverket i Landskrona.

— Teckningslärarenn vid samrealskolan i Hudiksvalla R. J. G. Nylén har beglitt entledigande från sin e. o. tjänst vid Jönköpings läroverk.

— Amanuensärarenan vid flickläroverket i Göteborg Esther Normnal har beviljats avsked från 1 juli.

Realskolorna. Fil. lic. H. G. Jägerstad har förordnats till e. o. adjunkt med tjänstgöring vid samrealskolan i Ängby.

Flickskolorna. En lärarinnetjänst i husbållsgrenen vid kommunala flickskolan i Skövde söks av skolöverstyrelsenmna Marianne Anderfelt och Anna Grotli, Stockholm, Yiva Lind och Maria Stickner, Skövde, Margit Berlin, Vimmerby, Birgit Lennner Strömn, Elsa-Greta Ljungqvist, Ljungby, Astrid Mosten och Ina Arvidsson, Linköping.

Folkpartimotion om rent avslag på riksdagsmännens pensioner

Hrr Elon Andersson (fp) m. fl. och Ohlin (fp) m. fl. yrkar avslag på propositionen om riksdagspensioner. Riksdagsmannaskapet är ett förtroendeuppdrag som helt skiljer sig från tjänst eller anställning i vanlig mening, och det vore därför ett klart avsteg från vedertagna pensionsgrunder att förena detta uppdrag med pensionsrätt.

Visserligen nödgas de flesta riksdagsmän under en avsevärd del av året vistas utanför hemorten, men om de nuvarande förmånerna inte räcker till för att kompensera denna olägenhet, så bör t. ex. riksdagsmvodet regleras. Motionärerna förklarar vidare att utredningsmännen inte givit några starkare skäl för sin uppfattning att pensionsrätt skulle föryngra riksdagens sammansättning. Om pensionsmöjligheterna i något fall påverkar villigheten att mottaga sig ett förtroendeuppdrag, kommer den i andra fall att öka benägenheten att stå kvar i riksdagen till vederbörande kvalificerat sig för full riksdagspension.

Även hr Skoglund (h) m. fl. motionerar om avslag på propositionen. Fall kan givetvis förekomma då en riksdagsman vid sin avgång står utan försörjningsmöjligheter. Dessa kommande fall bör lösas på allmänt bokföringsmässigt sätt och tillfredsställande lösas. Riksdagens ledamöter bör vara synnerligen försiktiga med att begära nya utvidgar visar sig mer framkomliga. Det var om detta eventuella statliga förslag debatten mest kom att röra sig, och beslutet fattades med så pass knapp majoritet som 71 röster mot 67 för avslag. De 57 rösterna gälde dock inte avslagsreservationen, utan ett yrkande om rent avslag och konstitutionsutskottets ordförande hr Hallén (s), som mottogs med tydligt intresse och många instämmanden och som efteråt även stöddes av reservanterna.

Hr Hallén godtog ej reservantemas motivering, som han fann vål mycket "balkade över" de beutlende olägenheterna, om han ville nästa år göra vara med om en annan skrivelse om utredning, men han vände sig energiskt mot vad utskottet trots allt fått med om statistiken.

— **Årade kammarledamöter, sade hr Hallén. Tänk er ett statens bokråd! Det skulle helt säkert bli en politisk tummelplats för växlande regimer, utan någon garanti för att konstnärliga och litterära kvaliteter blir avgörande. Ett statsråd kan också lätt utnyttjas i propagandasyfte. Man skall inte överdrifta den andliga friheten, men saken kan ordnas på annat sätt.**

Man kan mycket väl tänka sig subventioner till sådana förlag som arbetar i rätt riktning, exempelvis Folket i Bild *framför allt* KF. Man kan också ändra lagen om litterär äganderätt, så att klassiker kan ges ut billigt.

"Vredens druvor" för 25 cent.

Dessförinan hade hr Ståhl (fp), utskottsordförande och reservant, hatt ett längre anförande mot en utredning. Han tillbakavisade påståendet om förlagsmonopol, påvisade nyttan för de mindre ländia författarna av kommissionssystemet i bokhandeln och framhöll att Tidens förlag, som står socialdemokraterna nära, ställt sig solidariskt med bokförläggareföreningens avstyrkande, liksom även KF avstyrkt en utredning. Det finns andra möjligheter att stödja författarna, exempelvis genom högre stipendier i stället för att hårt beskatta de privata stipendiefonder som redan finns. För närvarande har både bland annat hr Allard (s), som ansåg det ortimligt att distributionen kostar 2–3 gånger mer än vad författarna får i honorar, och hr Severin i Stockholm (s), som hos Prenshyrin hittat Steinbecks "Vredens druvor" i en amerikansk billighetsupplaga för 25 cent (= 1:30). Mot både hr Ståhl och hr Hallén vände sig kommunisterna hr Adolfsson och Johansson i Stockholm, som var missnöjda med att deras direkta yrkande om omedelbar utredning om ett statsförlag avvisades av utskottet. Vid voteringen vid hav 3-tiden var inte mindre än 92 ledamöter frånvarande.

65 röster för utredning om elindustrin.

Andra kammaren beslöt med 65 röster mot 28 — 118 var frånvarande — begära en utredning om den elektriska industrins lämpliga kapacitet, varvid även startantalet av ett statligt företag bör övervägas. Beslutet föregicks av ett par timmars debatt. Av de borgerliga reservanterna som lin samt lektorerna, K. O. R. Svensson vid Jönköpings läroverk, J. H. Ringren vid Kristinehamns läroverk och H. Lundin vid läroverket i Strängnäs.

Högre folkskolorna. Skolöverstyrelsen har föreslagit att en vid högre folkskolorna i Uppsala inrättad rastlerad lärartjänst i teckning och manlig slöjd skall från 1 juli omdelas till ordinarie lärartjänst i ritslöjd och verkstadsarbete vid praktiska mellanskolan där och att folkskolläraren Axel Torstmo, skall få förordnande till innehavare av befattningen utan dess ledigförklarande. Amanuensen Åkat med fyra ordinarie lärartjänster i läroämnen från 1 januari och med två nya lärartjänster från 1 juli nästa år.

— Kalmar högre folkskolor skall enligt förslag av skolöverstyrelsen från 1 juli i de ordinarie lärartjänsterna vid vid Kalmar Praktiska mellanskola med en teknisk linje samt en handels- och en husbållslinje.

Yrkesundervisningen. Följande lärare har förordnats att från 1 juli under ett år vara verkmare vid yrkesskolan Ernst Fraenkel i Arboga: civilingenjör Sven Bergman i Karlshamn, folkskollärare Allan Strandell i Fjärås, folkskollärare Aner Frick i Markaryd, lärarverksamhetsinnehavaren Lars Broman i Skara, folkskollärare Bert Sahlström i Vara, folkskollärare Hjalmar Neijbert i Hallstahammar och bemälde folkskollärare Märta Brodén vid Gävleborgs läne landstings yrkesskolor.

— Teckningslärare Ove Hammarlund och ingenjör Nils Kahy har förordnats att till 1 juli 1949 vara rektorer vid Hyltebruks yrkesskolor respektive Nordbergs slöjdsyrkesskolor. Slutligen skall civilekonom Anna Johansson och civilingenjör Sigurd Bengtsson uppehålla rektorstjänsterna vid Landskrona stads yrkesskolor respektive Finspångs yrkesskolor.

Lediga tjänster. Ett förordnande som folkskollärare i Marmstorp, att förordnande som överlärare vid sinnesslövskolaningen å Hälga, en 1:e underläkartjänst vid Sjukhusnämndens anstaltsrin, Åsunden, en 2:e läkartjänst vid Fröså sjukhus vid Östersund, Åsunden, en 2:e läkartjänst vid Fröså sjukhus vid Östersund, två underläkartjänster vid länslasarettet i Höör, Landskrona och Vollsjö samt en befattning som musikvakt vid Strömsholms kungliga stuteri ansökning ledige. Vidare ledigförklarar en icke ordinarie folkskollärartjänst i Östra Harg. fyra ordinarie folkskollärartjänster vid samlings och mellanskolan i Ystad, två icke ordinarie (en tvåårsingång) i Rönnö distrikt, en ordinarie folkskollärartjänst (manlig) i Flisbem. Virserums distrikt, en e. o. (manlig) i Hörby, Åsperöd, en icke ordinarie (manlig) i Bjärnå, Hälsingtuna distrikt, en (manlig) i Sjuhalen och en (manlig) i Kilen, båda i Leksands distrikt, samt en icke ordinarie småskollärarinnetjänst i Mariestad. en i Åkarp, Burlövs distrikt, och en i Ostorp, Ringarums distrikt.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.